

VERWERKINGSOPDRACHTEN

HOOGEVEEN

TITEL: Het verhaal over John

DUUR: 45 minuten

Informatie voor de leerkracht

Tijdens deze les staat het verhaal van John centraal. Hij was getuige van een treinbeschieting in augustus 1944. Deze beschieting bij Hoogeveen was een actie van Amerikaanse geallieerden. Zij probeerden Nederland te bevrijden. Hierbij schoten ze op treinen om het Duitse transportnetwerk te verstoren. Helaas vielen hier ook vaak burgerslachtoffers bij.

In de opdrachten wordt deze gebeurtenis in Drenthe gekoppeld aan de landelijke Spoorwegstaking van september 1944 (een maand later).

Opzet

In de eerste opdracht wordt het verhaal van John gelezen of beluisterd. Door middel van een aantal vragen kan een klassengesprek worden gehouden.

De tweede opdracht gaat over de treinbeschieting op 5 augustus 1944 en over de spoorwegstaking. Voor deze opdracht hebben de leerlingen internet nodig.

De derde opdracht behandelt twee krantenartikeltjes, allebei vanuit een ander perspectief geschreven. Zo komen de leerlingen in aanraking met het concept propaganda en de verschillende manieren hiervan.

OPDRACHTEN

HOOGVEEEN

OPDRACHT 1

Lees of beluister het verhaal over John.

- A. Hoe zou John zich hebben gevoeld?
Kun je stukjes vinden in het verhaal waar dat duidelijk wordt?
- B. Hoe zou jij deze gebeurtenis zelf hebben ervaren? Zou je erg bang zijn?
Of zou je gewonde mensen helpen? Wat vinden anderen hiervan?
Bespreek het met de klas.

OPDRACHT 2 – Treinen in de oorlog

Het verhaal van John is gebaseerd op echte gebeurtenissen in augustus 1944. De legers van Engeland, Amerika, Canada en Polen probeerden Europa te bevrijden. Daar hoorde het saboteren van de Duitsers bij.

Zoek de antwoorden van de volgende vragen op via internet. Kijk daarvoor op de volgende website:

<http://www.drentheindeoorlog.nl/?aid=508>

- A. Waarom beschoten de Amerikanen treinen van de Duitsers?
- B. Wat was volgens Arnold Douwes de reden van deze aanval op de trein?
- C. Je kunt lezen dat er mensen om het leven kwamen bij de beschietingen.
Waarom kozen de Amerikanen er toch voor om het zo te doen? En wat vind je hiervan?

Er was na de oorlog veel kritiek op de manier waarop de Nederlandse Spoorwegen (NS) meewerkte met de Duitsers. Ook tijdens de oorlog kwam er steeds meer verzet. In 1944 werd bijvoorbeeld de Spoorwegstaking georganiseerd. Dit was pas na de beschietingen in Hoogeveen.

Zoek het antwoord op de volgende vraag op. Kijk daarvoor op deze website:

<https://www.verzetsmuseum.org/jongeren/hongerwinter/hongerwinter,spoorwegstaking>

- D. Waarom zei de regering in London dat de Nederlandse Spoorwegen moest staken?
- E. Wat heeft de Spoorwegstaking te maken met de hongerwinter van 1945?

Tijdens een oorlog vallen vaak burgerslachtoffers. Dit zijn slachtoffers uit het land waar gevochten wordt. Meestal hebben zij niks met de oorlog te maken. Het zijn gewone burgers, geen soldaten. Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog vielen onschuldige burgerslachtoffers in Nederland. Ook in het verhaal van John.

- F. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vielen er 23.000 burgerslachtoffers. Wat vind je ervan dat dit gebeurde? Is het gerechtvaardigd?

OPDRACHT 3 - Krantenknipsels

Lees artikel 1 en 2 in de bijlage. Het eerste artikel komt uit het 'Drentsch Dagblad', het tweede uit 'De Waarheid'.

Beantwoord de volgende vragen voor beide teksten. Je geeft bij vraag a en c twee keer antwoord.

- a. Is de tekst positief of negatief over de geallieerden? Leg je antwoord uit.
- b. Ken je het woord propaganda? Zoek het op internet op en leg het uit.
- c. Is deze propaganda voor of tegen de Duitsers?

BIJLAGEN

HOOGEVEEN

Artikel 1

'Amerikaansche jachtvliegtuigen openen het vuur op honderden onschuldige, weerlooze reizende Nederlandsche mannen, vrouwen en kinderen! De luchtroofdieren uit het gangsterland laten hun laagste instincten botvieren in een jacht op Europeesche menschen. In opdracht van het Amerikaansche Beurskapitaal maaien ze met de boordwapens dood en verderf onder de radeloos geworden treinreizigers. De beelden, die zich hierbij voordoen zijn te beestachtig om ze te beschrijven.

Is dit de geallieerde strijd voor „vrijheid, christendom en beschaving”? Zijn dit de „christian soldiers” waarvan Roosevelt en Churchill zongen, toen ze op den Atlantischen Oceaan de comedie van het Atlantische Handvest opvoerden? Zijn dat nu de heldendaden die radio-Oranje niet moede wordt te verkondigen na zoo'n raid? Moord, tienvoudige moord is het! Niets meer en niets minder.

De waarheid

oooOooo

12-11-1942

De Engelse luchtmacht valt den laatsten tijd treinen en emplacements aan. Zo werd een trein te Heerenveen beschoten. De locomotief werd zwaar beschadigd. Te Hoogeveen werd het spoorwegemplacement gebombardeerd. Er werd zware schade aangericht, o.m. werd een locomotief vernield. Te Steenwijk werd een trein beschoten. De locomotief raakte defect, wagons met stro vlogen in brand. Te Alkmaar werd een trein beschoten; locomotief en enkele wagons vernield. Te Franeker werd een trein aangevallen, de locomotief werd zwaar beschadigd. Te Leeuwarden werd een veetrein aangevallen; locomotief en wagons werden zwaar beschadigd, een groot aantal koeien werd gedood. Bij al deze aanvallen werden een groot aantal spoor mannen gedood en gewond. Zolang de spoor mannen hun werk voor de moffen blijven verrichten, zijn dit de consequenties die zij moeten aanvaarden. Dat er ook onder hen spoedig een flinke verzetsbeweging komt! Dat zij allereerst b.v. weigeren treinen met te deporteren joden te rijden!